

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA

2018 M. LAPKRIČIO 1 D. – 2018 M. LAPKRIČIO 30 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
7. SOCIALINĖ APSAUGA	4
<i>Dėl laikotarpio, kuriuo pareiškėjas ėjo Muitinės veiksmų kontrolės mobiliosios grupės vadovo pareigas, įtraukimo į stažą pareigūnų ir karių valstybinei pensijai gauti .....</i>	<i>4</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	5
<i>Dėl leidimo gyventi panaikinimo, kai kita valstybė yra pateikusi perspėjimą .....</i>	<i>5</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI.....	6
<i>Dėl mokesstinės paskolos sutarties galiojimo pabaigos ir šios sutarties nutraukimo, kai mokesčio mokėtojas nemokėjo sutartyje numatytų, bet mokėjimo grafike neišskirtų, palūkanų .....</i>	<i>6</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	7
<i>Dėl priežastinio ryšio konstatavimo, VĮ „Regitra“ nesilaikius Kelių transporto priemonių registravimo taisyklių reikalavimų .....</i>	<i>7</i>
21. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO ĮGIJIMAS, PASIKEITIMAS, PRARADIMAS IR ATSAKOMYBĖ.....	7
<i>Dėl pareigos siūlyti laisvas pareigas atleidžiamam įstaigos vadovui.....</i>	<i>8</i>
22. KITI SU VALSTYBĖS TARNYBA SUSIJĘ KLAUSIMAI.....	9
<i>Dėl pamaininio darbo realumo reikšmės, sprendžiant atlyginimo dydžio klausimą.....</i>	<i>9</i>
<i>Dėl pareigos išduoti tarnybinę uniformą Vadovybės apsaugos departamento pareigūnui .....</i>	<i>10</i>
<i>Dėl buvusio ministro materialinės atsakomybės .....</i>	<i>11</i>
23. VYRIAUSIOSIOS TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJOS SPRENDIMAI.....	12
<i>Dėl narystės politinėje partijoje reikšmės interesų konfliktui .....</i>	<i>12</i>
34. TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖ	13
<i>Dėl policijos pareigūnų kontrolinių pirkimų, atliekamų siekiant patikrinti, ar nėra daromi alkoholio pardavimo tvarkos pažeidimai.....</i>	<i>13</i>
37. BAUSMIŲ VYKDYMO IR SUĖMIMO SĄLYGOS	14
<i>Dėl galimybės sujungti pasimatymus ir galimybės naudotis internetine telefonija .....</i>	<i>14</i>
<i>Dėl trumpalaikių išvykų asmenims, nuteistiems už labai sunkius nusikaltimus.....</i>	<i>14</i>
40. SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO, SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO – MERO PRIESAIKOS SULAUŽYMAS IR ĮGALIOJIMŲ VYKDYMAS	15
<i>Dėl savivaldybės tarybos nario priesaikos sulaužymo viešai paskleidžiant menkinančių ir žinomai neteisingą informaciją .....</i>	<i>15</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	17
<i>Dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos kompetencijos tikrinti studijų sutarčių sąlygų sąžiningumą .....</i>	<i>17</i>
<i>Dėl didžiausio leistino greičio praktinio vairavimo egzamino metu.....</i>	<i>18</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	18
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS	18
<i>Dėl gaminių gamintojo teisės apskųsti sprendimą, kuriuo jo gaminami produktai buvo pripažinti pavojingais .....</i>	<i>18</i>
<i>Dėl sprendimų, priimtų po Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamento reorganizavimo, apskundimo.....</i>	<i>19</i>
<i>Dėl privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo termino pratęsimo .....</i>	<i>20</i>
53. BYLOS NUTRAUKIMAS	21

Dėl Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus sprendimo sukeltų teisinių pasekmių 21

Šioje apžvalgoje vartojami **sutrumpinimai**:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas – **LVAT**

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas – **ABTĮ**

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas – **CK**

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas – **DK**

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas – **ESTT**

Europos žmogaus teisių teismas – **EŽTT**

Europos Sąjunga – **ES**

Uždaroji akcinė bendrovė – **UAB**

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi.

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

7. Socialinė apsauga

7.5. Valstybinės pensijos

7.5.3. Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos

Dėl laikotarpio, kuriuo pareiškėjas ėjo Muitinės veiksmų kontrolės mobiliosios grupės vadovo pareigas, įtraukimo į stažą pareigūnų ir karių valstybinei pensijai gauti

Aptariamu atveju ginčas kilo dėl to, ar laikotarpis nuo 1998 m. spalio 1 d. iki 2000 m. rugpjūčio 31 d. turėtų būti įtrauktas į pareiškėjo stažą pareigūnų ir karių valstybinei pensijai gauti pagal Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo (toliau – ir Pareigūnų pensijų įstatymas) 1 straipsnio 1 dalies 7 punktą, numatantį, kad teisę gauti šią pensiją turi muitinės mobiliųjų grupių pareigūnai, muitinės postų pareigūnai ir muitinės pareigūnai, atliekantys kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą.

Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad Pareigūnų pensijų įstatymo 1, 3, 6, 12 ir 16 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. X-1027 priėmimo metu pareiškėjas ėjo Muitinės kriminalinės tarnybos Marijampolės skyriaus viršininko pareigas, todėl įgijo pagrįstą lūkestį, kad jo stažas ginčo laikotarpiu taip pat bus įtrauktas į stažą, skaičiuotiną pensijai gauti.

Tačiau teisėjų kolegija šį pirmosios instancijos teismo motyvą pripažino nepagrįstu, nes pareiškėjo teisėtą lūkestį dėl jo stažo (ginčo laikotarpiu) įskaitymo į stažą, skaičiuotiną minėtai pensijai gauti, galėtų lemti tik aplinkybė, kad ginčo laikotarpiu pareiškėjas buvo muitinės mobiliųjų grupių pareigūnas, muitinės postų pareigūnas ar muitinės pareigūnas, atliekantis kriminalinę žvalgybą (tuo metu – operatyvinę veiklą) ir (arba) ikiteisminį tyrimą, t. y. ginčo laikotarpiu buvo pareigūnas, atitinkantis Pareigūnų pensijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 7 punkto sąlygas. Šios įstatymo nuostatos priėmimo metu (2007 m. sausio 18 d.) pareiškėjo eitos pareigos, sprendžiant dėl pareiškėjo stažo už laikotarpį nuo 1998 m. spalio 1 d. iki 2000 m. rugpjūčio 31 d., teisinės reikšmės ginčui neturi ir negali būti pagrindu pareiškėjui įgyti teisėtą lūkestį dėl minėto ginčo laikotarpio įskaitymo į stažą aptariamai pensijai gauti.

Pirmosios instancijos teismas iš esmės pripažino, kad pareiškėjas tenkino net ne vieną, o dvi Pareigūnų pensijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytas sąlygas, t. y. kad pareiškėjas visu ginčo laikotarpiu buvo tiek muitinės mobiliųjų grupių pareigūnas, tiek ir muitinės pareigūnas, atliekantis kriminalinę žvalgybą.

Teisėjų kolegija nustatė, kad iki 1999 m. birželio 8 d. pareiškėjas objektyviai negalėjo būti muitinės pareigūnas, atliekantis kriminalinę žvalgybą (operatyvinę veiklą), nes jokioms Muitinės departamento tarnyboms (atitinkamai ir jose tarnaujantiems pareigūnams) tuo metu Operatyvinės veiklos įstatymu nebuvo suteikta teisė tokią veiklą vykdyti. Tik nuo 1999 m. birželio 9 d. įsigaliojusioje Operatyvinės veiklos įstatymo redakcijoje tokia teisė buvo įtvirtinta ir Muitinės departamento tarnyboms, kartu įstatyme buvo nurodyta, kad minėtų tarnybų sąrašą sudaro Vyriausybė (Operatyvinės veiklos įstatymo 5 str. 1 d.). Tokį sąrašą Vyriausybė patvirtino ginčo laikotarpiu galiojusiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 292, kurio 1 punkte, be kita ko, nurodyta, kad muitinės sistemoje operatyvinės veiklos subjektų teisės ir pareigos turi kovos su kontrabanda tarnybos. Byloje nebuvo duomenų, patvirtinančių, kad ginčo laikotarpiu (ar jo dalį) pareiškėjas ėjo pareigas minėtame punkte nurodytuose Muitinės departamento specialiuose padaliniuose – kovos su kontrabanda tarnybose.

Tačiau pagal Pareigūnų pensijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 7 punktą, tam, kad pareigūnas gautų aptariamą pensiją, užtenka aplinkybės, kad jis būtų muitinės mobiliųjų grupių pareigūnas. Pripažinta, kad įstatyme tikslingai yra išskirtos kelios grupės pareigūnų, nes tarnyba muitinės mobiliosiose grupėse nesiejama su kriminalinės žvalgybos vykdymu ar ikiteisminiu tyrimu.

Muitinės veiklos pagrindus ginčo laikotarpiu reglamentavo Muitinės kodeksas (ginčo laikotarpiu galiojusio Muitinės kodekso 1 str.). Nors Muitinės kodekse muitinės mobiliosios grupės nebuvo įvardytos, tačiau Kauno teritorinės muitinės viršininko įsakymu Nr. 153 dar 1998 m. rugsėjo 30 d. buvo sudaryta muitinės veiksmų kontrolės mobili grupė, kurios vadovu buvo paskirtas pareiškėjas. Nuo 2004 m. gegužės 1 d. pasikeitė muitinės veiklos organizavimą reglamentuojantis teisės aktas – buvo priimtas Muitinės įstatymas, kurio (originalios redakcijos) 19 straipsnis, be kita ko, numatė, kad muitinės mobiliosios grupės yra mobilieji teritorinių muitinių padaliniai, vykduojantys muitinės priežiūrą. Šiuo aspektu teisėjų kolegija pažymėjo, kad įstatymų leidėjas teisės normose ne retai atspindi praktikoje jau susiklosčiusius materialinius teisinius santykius (t. y. teisinis reguliavimas seka paskui), todėl vien tai, kad ginčo laikotarpiu galiojusiame Muitinės kodekse nebuvo atskiro straipsnio, numatančio, kas yra muitinės mobiliosios grupės, savaime nereiškia, kad

tokie teritorinių muitinių padaliniai, skirti vykdyti muitinės priežiūrą, *de facto* (faktiškai, iš tikrųjų) minėtu laikotarpiu apskritai negalėjo būti sudaryti.

Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į tai, kad pareiškėjas nuo 1998 m. rugsėjo 30 d. buvo paskirtas Muitinės veiksmų kontrolės mobilios grupės vadovu, konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas teisėtai ir pagrįstai atmetė Muitinės departamento argumentus, jog pareiškėjas nebuvo mobiliosios grupės pareigūnas. Bylos duomenys patvirtino, kad nuo 2000 m. rugsėjo 1 d. pareiškėjas pradėjo eiti pareigas Kauno teritorinės muitinės Juridiniame skyriuje, o iki tol buvo mobilios grupės pareigūnas, todėl pirmosios instancijos teismas iš esmės teisingai sprendė, kad pareiškėjas visą ginčo laikotarpį (nuo 1998 m. spalio 1 d. iki 2000 m. rugpjūčio 31 d.) atitiko Pareigūnų pensijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 7 punktą, t. y. už šį laikotarpį pareiškėjas turi teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją kaip muitinės mobiliųjų grupių pareigūnas.

Apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2018 m. lapkričio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-922-261/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01758-2016-3

Procesinio sprendimo kategorija 7.5.3

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.3. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė apsigyventi Lietuvoje

8.3.1. Trečiųjų šalių piliečių ir jų šeimos narių teisė laikinai gyventi Lietuvoje

Dėl leidimo gyventi panaikinimo, kai kita valstybė yra pateikusi perspėjimą

Byloje ginčas kilo dėl Migracijos departamento sprendimo „Dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje <...> panaikinimo“ teisėtumo ir pagrįstumo.

Pareiškėjas, nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo sprendimu, apeliaciniame skunde teigė, kad tuo atveju, kai priimamas įspėjimas dėl neįsileidimo asmens atžvilgiu, kuris sprendimo priėmimo metu turi vienos iš Konvencijos dėl Šengeno susitarimo ratifikavusios šalių galiojantį leidimą, įspėjimą dėl neįsileidimo priėmusi šalis privalo konsultuotis su leidimą gyventi išdavusia šalimi, kad nustatytų, ar yra pakankamai priežasčių leidimą naikinti. Nesant konsultacijų tarp šalių, iš kurių viena yra suteikusi leidimą laikinai gyventi, o kita priima sprendimą įtraukti įspėjimą dėl neįsileidimo, formalus konstatuojamasis faktas, kad kita Šengeno valstybė į centrinę antrosios kartos Šengeno informacinę sistemą yra įtraukusi įspėjimą dėl neįsileidimo, negali būti teisėtas pagrindas naikinti išduotą, galiojantį leidimą laikinai gyventi Lietuvoje.

LVAT, remdamasis Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – ĮDUTP) 40 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 46 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 35 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 50 straipsnio 1 dalimi, Konvencijos dėl Šengeno susitarimo 25 straipsnio 2 dalimi, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1987/2006 dėl antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo 24 ir 25 straipsniais, konstatavo, kad minėtuose teisės aktuose numatytos perspėjimą davusios valstybės (šiuo atveju – Norvegijos Karalystės) konsultacijos su leidimą gyventi išdavusia valstybe (šiuo atveju – Lietuvos Respublika), kad būtų nustatyta, ar yra pakankamai priežasčių panaikinti leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, neturi imperatyvaus pobūdžio, t. y. valstybė, išdavusi leidimą gyventi, konsultuojasi su valstybe, pateikusia perspėjimą, jei pirmajai valstybei nepakanka duomenų apie priežastis ir faktines aplinkybes, iššaukusias perspėjimo įtraukimą, ir galinčias lemti sprendimą dėl leidimo gyventi panaikinimo.

Aptariamoje byloje nustatyta, kad Norvegijos Karalystė kreipėsi į Lietuvos Respubliką, informuodama, kad Norvegijos Karalystė pareiškėjui taikė perspėjimą. Nurodyta, kad pareiškėjas buvo išsiųstas iš Norvegijos Karalystės ir jam yra draudžiama atvykti į Norvegijos Karalystę iki 2023 m. vasario 14 d. Byloje nebuvo ginčo dėl to, kad skundžiamo Migracijos departamento sprendimo priėmimo metu į centrinę Šengeno informacinę sistemą buvo įtrauktas draudimas pareiškėjui atvykti į Šengeno erdvę ir joje apsigyventi, taip pat, kad minėtas perspėjimas buvo pagrįstas. Atsakovas, priimdamas ginčijamą sprendimą, vertino tiek Norvegijos Karalystės pateiktus duomenis, tiek ir atsakovo žinioje buvusią informaciją, papildomai užklausė pareiškėjo mokymosi įstaigą. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovui pakako duomenų priimti pagrįstą ir teisėtą sprendimą be papildomų konsultacijų su Norvegijos Karalyste.

LVAT nutartimi pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2018 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5229-552/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01704-2018-6

Procesinio sprendimo kategorija 8.3.1

[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.6. Mokestinė nepriemoka ir jos išieškojimas

12.6.1. Mokestinės nepriemokos sumokėjimo atidėjimas arba išdėstymas

Dėl mokestinės paskolos sutarties galiojimo pabaigos ir šios sutarties nutraukimo, kai mokesčio mokėtojas nemokėjo sutartyje numatyty, bet mokėjimo grafike neišskirtų, palūkanų

Apžvelgiamoje byloje, be kita ko, buvo nagrinėjamas ginčas dėl atsakovo (centrinio mokesčių administratoriaus) 2016 m. rugpjūčio 2 d. sprendimo nutraukti su pareiškėju sudarytą mokestinės paskolos sutartį (pareiškėjas nesilaikė mokestinės paskolos sutarties sąlygų, todėl ji buvo nutraukta, vadovaujantis Mokesčių administravimo įstatymo 88 straipsnio 7 dalimi).

Pareiškėjas teigė, kad atsakovas negalėjo nutraukti pasibaigusios mokestinės paskolos sutarties; nurodė, jog atsakovas, nekontroliuodamas, kaip jis vykdo mokestinės paskolos sutartį, pažeidė jo teises, todėl jam neturi būti taikoma atsakomybė už laiku nesumokėtą įmoką; kadangi pareiškėjas nemokėjo palūkanų, teismui pateiktame skunde taip pat teigė, kad mokestinės paskolos sutartyje turėjo būti aiškiai nurodytas ir išskirtas palūkanų dydis, kad jis būtų aiškus bet kuriam asmeniui.

Byloje nustatyta, kad 2011 m. liepos 7 d. buvo sudaryta mokestinės paskolos sutartis, kuria pareiškėjo mokestinės nepriemokos sumokėjimo terminas išdėstomas laikotarpiui nuo 2011 m. birželio 3 d. iki 2016 m. birželio 3 d. Sutartyje nenurodyta, kad ji baigiasi pasibaigus mokestinės nepriemokos išdėstymo laikotarpiui. Pareiškėjas 2016 m. birželio 3 d. dar nebuvo sumokėjęs visos nustatytos mokestinės nepriemokos sumos ir su ja susijusių sumų. Taigi, kaip pažymėjo LVAT teisėjų kolegija, skirtingai nei teigė pareiškėjas, mokestinės paskolos sutartis 2016 m. birželio 3 d. nebuvo pasibaigusi.

LVAT taip pat priminė, kad prieš priimdamas sprendimą dėl mokestinės paskolos sutarties nutraukimo, mokesčių administratorius neprivalo atsižvelgti į priežastis, dėl kurių susidarė mokestinė nepriemoka bei nebuvo vykdoma mokestinės paskolos sutartis – esminė sąlyga mokestinės paskolos sutarčiai nutraukti yra pats sutarties sąlygų nevykdymo faktas. Ši aplinkybė nagrinėtu atveju egzistavo.

Teisėjų kolegija, pasisakydama dėl pareiškėjo apeliacinio skundo argumentų, susijusių su neaiškia mokestinės paskolos sutartyje nurodyta palūkanų mokėjimo tvarka bei jų dydžiu, taip pat, jog mokesčių administratorius turėjo jį informuoti apie netinkamai vykdomą sutartį, o to nepadarius – netaikyti pareiškėjui dėl to atsakomybės, atkreipė dėmesį į pirmosios instancijos teismo sprendime konstatuotas aplinkybes, įskaitant tai, kad pats pareiškėjas 2015 m. birželio 15 d. kreipėsi į vietos mokesčių administratorių prašydamas atleisti jį nuo palūkanų ir padidintų palūkanų mokėjimo, motyvuodamas tuo, kad nebuvo informuotas apie netinkamai vykdomą sutartį (prašymas nebuvo tenkintas), be to, pareiškėjas net du kartus buvo įspėtas apie netinkamą sutarties vykdymą bei informuotas apie pareigą mokėti palūkanas.

LVAT taip pat akcentavo, kad iš mokestinės paskolos sutarties ir jos grafiko buvo aiškiai matyti, jog šiame grafike yra išdėstyta tik mokestinės nepriemokos suma, nurodytos įmokų sumos ir jų mokėjimo terminai. Grafike taip pat nurodytas palūkanų mokėjimo terminas, o sutarties 4 ir 5 punktuose nurodyta mokesčių mokėtojo prievolė mokėti palūkanas, kas šias palūkanas nustato bei kaip jos mokamos pasikeitus jų dydžiui. Prievolė mokėti palūkanas taip pat įtvirtinta Mokesčių administravimo įstatymo 88 straipsnio 5 dalyje ir lydinčiuose teisės aktuose. Šie teisės aktai nurodyti mokestinės paskolos sutarties 1 punkte. Pareiškėjas mokestinės paskolos sutartį pasirašė, kartu įsipareigodamas ją tinkamai vykdyti. Mokesčių administratorius buvo pateikęs pareiškėjui du įspėjimus apie ketinimą nutraukti mokestinės paskolos sutartį, detaliam atsakė į visus pareiškėjo pateiktus klausimus apie sutarties vykdymą bei sąlygas, nepaisant to, 2016 m. rugpjūčio 18 d. pareiškėjo nesumokėtos mokestinės prievolės suma buvo 922,46 Eur ir 19,20 Eur delspinigių. Taigi pareiškėjas turėjo ir galėjo suprasti, kad jis privalo apskaičiuoti ir mokėti palūkanas grafike nurodytais terminais, kilus abejonių ar klausimų dėl sutarties vykdymo, pareiškėjas galėjo kreiptis paaiškinimo į mokesčių administratorių.

LVAT atsisakė tenkinti pareiškėjo apeliacinį skundą ir pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo centrinio mokesčio administratoriaus sprendimas pripažintas pagrįstu, paliko galioti.

2018 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1082-438/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03561-2016-7

Procesinio sprendimo kategorija 12.6.1

[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

20.2.3. Žala

20.2.3.1. Turtinė žala

Dėl priežastinio ryšio konstatavimo, VĮ „Regitra“ nesilaikius Kelių transporto priemonių registravimo taisyklių reikalavimų

Ginčas byloje kilo dėl turtinės žalos atlyginimo priteisimo. V. L. kreipėsi į VĮ „Regitra“ Vilniaus filialą su prašymu dėl transporto priemonės registracijos ir pateiktuose dokumentuose nurodė, kad automobilį nupirko iš UAB „Autobanga“. VĮ „Regitra“ įregistravo automobilį V. L. vardu. V. L. automobilį pardavė UAB „Zoloto“, kuri automobilį pardavė T. S. Vilniaus miesto apylinkės teismas sprendimu pripažino negaliojančiomis nuo jų sudarymo momento visas minėtas dėl automobilio sudarytas sutartis. Teismas priteisė iš UAB „Zoloto“ T. S. naudai automobilio įsigijimo išlaidas. Teismo sprendimas įsiteisėjo. Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendime, remiantis ikiteisminio tyrimo medžiaga, buvo konstatuota, kad V. L. suklastojo pirkimo–pardavimo sutartį ir įgaliojimą.

Pirmosios instancijos teismas sprendė, jog VĮ „Regitra“ Vilniaus filialas nesilaikė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2001 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 260 patvirtintų Kelių transporto priemonių registravimo taisyklių (toliau – ir Taisyklės) reikalavimų ir nepareikalavo iš V. L. notariškai patvirtinto transporto priemonės įsigijimą (valdymo pagrindą) patvirtinančio dokumento, todėl pirmosios instancijos teismas darė išvadą, jog yra pagrindas teigti, kad valstybės funkcijas vykdanči institucija neveikė taip, kaip pagal teisės aktus privalėjo veikti, t. y. konstatavo neteisėtų veiksmų faktą.

Kadangi aptariamu atveju nebuvo pateikti visi dokumentai, kurie buvo būtini Taisyklių 73.3 punkto reguliuojamu atveju, teisėjų kolegija nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo VĮ „Regitra“ neteisėtą neveikimą, nes nebuvo pareikalauta papildomų dokumentų iš pareiškėjo.

Dėl priežastinio ryšio tarp įvardytų neteisėtų veiksmų ar neveikimo bei nurodomos žalos nustatymo pirmosios instancijos teismas taip pat pagrįstai sprendė, kad ši atsakomybės sąlyga nėra nustatyta. Aptariamu atveju neginčijamai nustatyta, kad V. L. kreipėsi į VĮ „Regitra“ Vilniaus filialą su prašymu dėl transporto priemonės registracijos ir pateikė VĮ „Regitra“ suklastotus dokumentus (pirkimo–pardavimo sutartį ir įgaliojimą). Apžvelgiamoje byloje teismas pagrįstai sprendė, kad negalima tvirtinti, jog yra tiesioginis priežastinis ryšys, t. y. kad dėl teisinę pareigą pažeidusio asmens – VĮ „Regitra“ – veiksmų žala atsirado tiesiogiai. VĮ „Regitra“ nepareikalavo iš suinteresuoto asmens visų reikiamų dokumentų, taigi neveikė taip, kaip privalėjo veikti pagal įstatymus, tačiau šiuo atveju nenustatytas faktinis priežastinis ryšys, nes nėra veiksmo, dėl kurio galėtų būti sprendžiama, ar jis pripažintinas *conditio sine qua non* konkrečių neigiamų padarinių atžvilgiu. Negalima tvirtinti, kad yra nustatytas teisinis priežastinis ryšys, nes neteisėto neveikimo tikėtini padariniai teisiškai yra pernelyg nutolę nuo neteisėto neveikimo. Taigi byloje nėra nustatytas ir netiesioginis priežastinis ryšys, nes negalima tvirtinti, kad VĮ „Regitra“ veiksmai (neveikimas), nebūdami vienintele žalos atsiradimo priežastimi, tik prisideddami prie sąlygų šiai žalai kilti sudarymo, kartu su kitomis neigiamų padarinių atsiradimo priežastimis (suklastotų dokumentų pateikimu) pakankamu laipsniu lėmė šių padarinių atsiradimą. Taigi byloje nebuvo galima tvirtinti, kad VĮ „Regitra“ veiksmai (neveikimas) buvo žalos priežastis, kuri pakankamai prisidėjo prie turtinės žalos atsiradimo, kad valstybei tektų atsakomybė dėl tokių veiksmų (neveikimo).

LVAT pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2018 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1045-602/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-05765-2015-4

Procesinio sprendimo kategorija 20.2.3.1

[Prieiga internete](#)

21. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas, pasikeitimas, praradimas ir atsakomybė

21.3. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

21.3.7. Pareigybės panaikinimas

Dėl pareigos siūlyti laisvas pareigas atleidžiamam įstaigos vadovui

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl pareiškėjos atleidimo iš pareigų teisėtumo.

Byloje nustatyta, kad pareiškėja, laimėjusi konkursą, žemės ūkio ministro įsakymu ketverių metų kadencijai paskirta Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – ir Tarnyba) direktore. Žemės ūkio ministras Informaciniu pranešimu informavo pareiškėją, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. keičiasi jos einamų pareigų darbo vieta, t. y. darbo vieta nustatoma Klaipėdos mieste. Taip pat nurodė, kad, nesutikus su būtinųjų darbo sąlygų pakeitimu, ji bus atleista pagal Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – ir VTĮ) 41 straipsnio 2 dalį, 44 straipsnio 1 dalies 9 punktą 2017 m. gruodžio 29 d., atleidimo datą nukeliant keturiems mėnesiams po šio informacinio pranešimo įteikimo dienos. Pranešimas elektroniniu paštu pareiškėjai buvo išsiųstas 2017 m. gruodžio 29 d. Įsakyme dėl struktūros nurodyta, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. Tarnybos struktūrą sudaro Tarnybos direktorius (Klaipėdos miestas; 1 p.). Pareiškėja 2017 m. rugsėjo 18 d. atsakovui pranešė, kad Informacinis pranešimas ir Įsakymas dėl struktūros apskūsti teismui, o 2017 m. lapkričio 8 d. papildomai nurodė, kad su nurodyta darbo vieta nesutiks, jei Įsakymas dėl struktūros bus pripažintas neteisėtu. Pareiškėja 2017 m. gruodžio 28 d. informavo žemės ūkio ministrą, kad dėl pasikeitusių aplinkybių, susijusių su šeima ir sveikata, nesutinka keisti darbo vietas iš Vilniaus į Klaipėdą. Žemės ūkio ministras įsakymu atleido ją iš pareigų 2017 m. gruodžio 31 d., nukeliant atleidimo datą į 2018 m. sausio 12 d.

Bylą nagrinėjusi teisėjų kolegija, atsižvelgdama į LVAT sprendimą administracinėje byloje Nr. I-2-438/2018, konstatavo, jog žemės ūkio ministro 2017 m. rugpjūčio 23 d. įsakymu Nr. 3D-548 Tarnyboje buvo atlikti struktūriniai pertvarkymai, sudarantys teisinį pagrindą pergrupuoti Tarnyboje dirbančius darbuotojus, o tuo pačiu ir dalį jų atleisti iš valstybės tarnybos VTĮ 43 straipsnio 1 dalies 9 punkto pagrindu. Byloje nustatyta ir tarp šalių nėra ginčo, kad pareiškėja pagal savo profesinius gebėjimus atitiko Tarnybos direktoriaus pareigybės reikalavimus, nustatytus po įvykdytų Tarnybos struktūrinių pertvarkymų, tačiau atsisakė užimti šias pareigybes dėl pasikeitusios darbo vietos.

Darbo teisinius santykius reglamentuojančiose teisės normose darbo vieta (darbovietė) yra viena iš būtinųjų darbo sutarties sąlygų (DK 34 str. 4 d. (redakcija galiojusi iki byloje nagrinėjamų teisinių santykių atsiradimo), kurios pakeitimas sudaro teisinę prielaidą darbuotojui atsisakyti dirbti tokiomis naujomis darbo sąlygomis, o darbdaviui nutraukti tolesnius darbo teisinius santykius su darbuotoju (DK 45 str., 57 str. 1 d. 3 p.). Tačiau darbdavio teisė nutraukti tolesnius darbo teisinius santykius su darbuotoju yra ribojama reikalavimu perkelti darbuotoją, esant jo sutikimui, į kitą laisvą darbo vietą, su sąlyga, jei tokia darbo vieta pas darbdavį yra (DK 57 str. 2 d.). Aptartų teisinių santykių esminis požymis yra tai, kad būtinosios darbo sąlygos yra pakeičiamos darbdavio iniciatyva, nesant darbuotojo kaltės. Tačiau tokio teisinio santykio atsiradimas sukuria atitinkamas teises ir pareigas šio teisinio santykio dalyviams. Darbuotojui sukuria teisę toliau tęsti darbo teisinius santykius su darbdaviu, o darbdaviui pareigą darbuotoją priimti į naują laisvą darbo vietą, su sąlyga, jei tokia laisva darbo vieta yra. VTĮ teisės normų, reglamentuojančių aptartą teisinį santykį, nėra įtvirtinta.

LVAT, įvertinęs minėtas DK ir VTĮ 5 straipsnio nuostatas, konstatavo, kad aptarta garantija – darbuotojo teisė tęsti darbo teisinius santykius, pasikeitus esminėms darbo sąlygoms dėl darbdavio iniciatyvos (ne dėl darbuotojo kaltės), yra taikytina ir valstybės tarnybos teisiniams santykiams. Tai savo ruožtu taip pat lemia, kad atitinkamos valstybės tarnybos teisinius santykius reglamentuojančios teisės normos turi būti aiškinamos bei taikomos atsižvelgiant į aptariamą garantijos nuostatas.

LVAT padarė išvadą, kad tiek atsakovas, tiek pirmosios instancijos teismas pareiškėjos atleidimą iš valstybės tarnybos, pritaikant VTĮ 44 straipsnio 1 dalies 9 punktą, kvalifikavo teisingai. Tačiau pirmosios instancijos teismo išvados bei kitų proceso dalyvių argumentai dėl taikytinų teisės normų, kurios reglamentuoja pareiškėjos minėtą garantiją – tęsti valstybės tarnybos teisinius santykius, yra nepagrįstos bei neteisingos.

Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 18 straipsnio 1 dalį į įstaigos vadovo pareigas toje pačioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje yra perkeliama karjeros valstybės tarnautojai. Tai reiškia, kad tokio valstybės tarnautojo statuso pagrindinis požymis yra karjeros valstybės tarnautojas, o papildomas požymis – įstaigos vadovas. Šie požymiai pasireiškia kaip bendrasis (karjeros) ir specialusis (įstaigos vadovo). Toks šių požymių pobūdis apsprendžia ir jų taikymo prioritetus. Jei egzistuoja teisinės prielaidos ir sąlygos, pirmiausiai yra taikomos teisės normos, reglamentuojančios specialųjį požymį, o jei tokių nėra, taikomos teisės normos,

reglamentuojančios bendrąjį požymį. Byloje aptartu atveju taikyti teisės normas, reglamentuojančias pareiškėjos, kaip įstaigos vadovo, statusą, nebuvo teisinių prielaidų ir sąlygų.

VTJ 16 straipsnio 2 dalies nuostatos taikomos tik tu karjeros valstybės tarnautojų arba įstaigos vadovų atžvilgiu, kurie savo noru atsistatydino iš prieš tai užimtų karjeros valstybės tarnautojo arba įstaigos vadovo pareigų, ir tik po to buvo paskirti, išrinkti ar priimti į kitas pareigas VTJ 16 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais. Byloje nustatyta, kad pareiškėja į ginčo pareigybes buvo perkelta VTJ 18 straipsnio tvarka, t. y. , ji karjeros valstybės tarnautojo statuso, prieš paskiriant ją į ginčo pareigybes, neprarado. Dėl šių priežasčių pirmosios instancijos teismas, pareiškėjos atžvilgiu pritaikydamas šios teisės normos nuostatas, priėmė nepagrįstą bei neteisingą sprendimą, nes netinkamai išaiškino bei pritaikė materialines teisės normas.

Apibendrinęs išdėstytus argumentus, LVAT padarė išvadą, kad pareiškėjos atleidimo iš ginčo pareigų dieną, egzistavo teisinės prielaidos bei sąlygos, jos atžvilgiu taikyti VTJ 43 straipsnio 1 dalies nuostatas. Bylos duomenys patvirtino, kad tuo metu Tarnyboje buvo laisvų kitų pareigybių, kurių darbo vieta buvo Vilniaus mieste ir kurias galimai užimti galėjo pareiškėja, tačiau jos jai VTJ 43 straipsnio 1 dalies nustatyta tvarka nebuvo pasiūlytos.

LVAT nutartimi pareiškėjos skundas tenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla perduota iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

2018 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5189-438/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-00353-2018-5

Procesinio sprendimo kategorija 21.3.7

[Prieiga internete](#)

22. Kiti su valstybės tarnyba susiję klausimai

22.3. Valstybės tarnautojų darbo užmokestis

Dėl pamaininio darbo realumo reikšmės, sprendžiant atlyginimo dydžio klausimą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Telšių apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – ir Komisariatas) viršininko įsakymo dėl Komisariato darbo ir poilsio laiko apskaitos tvarkos aprašo (toliau – įsakymas) ta apimtimi, kiek jame nustatyta, jog Komisariato skyriaus pareigūnai (vyresnieji tyrėjai) yra įtraukiami į pamainomis dirbančių pareigūnų sąrašą, bei dėl pareiškėjo reikalavimo priteisti jam iš atsakovo neišmokėtą darbo užmokesčio dalį už darbą poilsio dienomis, teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad įsakymo 1.2 punktą, kuriuo patvirtintas pamainomis dirbančių pareigūnų sąrašas, yra teisėtas ir priimtas subjekto, turinčio teisę priimti tokį teisės aktą. Todėl pareiškėjo reikalavimą panaikinti įsakymą ta apimtimi, kiek jame nustatyta, jog skyriaus pareigūnai (vyresnieji tyrėjai) yra įtraukiami į pamainomis dirbančių pareigūnų sąrašą, atmetė kaip nepagrįstą. Tačiau teismas sprendė, kad pareiškėjas visgi faktiškai nedirbo pamainomis, bet dirbo įprastu darbo laiko režimu, t. y. 40 valandų per savaitę (7 dienų laikotarpį), o šeštadienis ir sekmadienis – poilsio dienos, todėl padarė išvadą, jog jam už darbą šeštadienis ir sekmadienis priteistina neišmokėta darbo užmokesčio dalis kaip už darbą poilsio dienomis. Atitinkamai pirmosios instancijos teismas sprendimu pareiškėjo skundą tenkino iš dalies ir priteisė jam iš atsakovo neišmokėtą darbo užmokesčio dalį, o įsakymo nepanaikino. Atsakovas apeliaciniame skunde su tokiu pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko, iš esmės argumentuodamas tuo, jog pareiškėjas laikytinas dirbusiu pamainomis ir jam darbo užmokestis turėjo būti mokamas būtent pagal pamainomis dirbančių pareigūnų darbo apmokėjimą reglamentuojančias teisės normas, t. y. už darbą šeštadienį ir sekmadienį neturėjo būti mokama kaip už darbą poilsio dienomis.

LVAT, remdamasis Vidaus tarnybos statuto (ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2016 m. liepos 1 d. iki 2017 m. sausio 1 d.) 37 straipsnio 1 ir 4 dalimis, Lietuvos policijos generalinio komisaro 2010 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 5-V-277 patvirtinto Darbo ir poilsio laiko apskaitos policijos įstaigose tvarkos aprašo 37 punktu pabrėžė, kad LVAT yra ne kartą nurodęs, jog esant 48 val. per savaitę darbo laiko normai turi būti įstatymu nustatytos sąlygos, t. y. vidaus reikalų įstaigose nustatytos funkcijos turi būti nepertraukiamai vykdomos, dirbama pamainomis, pareigūno pareigybė turi būti įrašyta Vyriausybės patvirtintame sąrašė, turi būti įstaigos vadovo sprendimas. Tačiau šiuo atveju pirmosios instancijos teismas nenustatė, kad pareiškėjo darbas realiai buvo organizuojamas kaip pamaininis. LVAT, įvertinęs bylos medžiagą, neturėjo pagrindo nesutikti su šia teismo išvada. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad Komisariato viršininko įsakymu patvirtintų Komisariato vidaus tvarkos taisyklių 3 punktas numato, jog Komisariate paprastai pirmadienį–ketvirtadienį dirbama nuo 8

valandos iki 17 valandos, o penktadienį – nuo 8 valandos iki 15 valandos 45 minučių (pertrauka pailsėti ir pavalgyti – nuo 12 valandos iki 12 valandos 45 minučių). <...> Šeštadienis ir sekmadienis – poilsio dienos. Komisarito viršininko įsakymu darbuotojams gali būti nustatytas kitoks darbo pradžios ir pabaigos laikas, ne visas darbo dienos ar darbo savaitės darbo laikas, atskiras darbuotojo darbo grafikas. Remiantis nurodytu taisyklių 4 punktu, darbuotojų poilsio laikas yra šeštadienis ir sekmadienis, o už darbą šeštadienį ar sekmadienį darbuotojui kompensuojama, kaip už darbą poilsio dienomis. Atitinkamai byloje esantys įrodymai – darbo grafikai bei darbo laiko apskaitos žiniaraštis – iš esmės patvirtino pirmosios instancijos teismo padarytą išvadą, kad realiai pareiškėjo darbas nebuvo organizuojamas kaip pamaininis (nustatyta penkių dienų darbo savaitė su dviem poilsio dienomis, dirbant aštuonias valandas per dieną, šeštadieniai ir sekmadieniai pareiškėjo darbo grafikuose pažymėti kaip poilsio dienos). Taigi nebuvo tenkinama viena iš pagal ginčui aktualų nurodytą teisinį reguliavimą nustatytų sąlygų – faktiškai pareiškėjo darbas nebuvo organizuojamas pamainomis, todėl šiuo konkrečiu atveju šeštadienis ir sekmadienis laikytinos pareiškėjo poilsio dienomis. Vien formalus pareiškėjo pareigybės įtraukimas į pamainomis dirbančių pareigūnų sąrašą, taip pat atsakovo apeliaciniame skunde akcentuojamas Komisarito viršininko įsakymu patvirtintas vyresniojo tyrėjo pareigybės aprašymas, nurodytos išvados nepaneigia ir nesudaro pagrindo kitaip vertinti ginčo situaciją. Todėl, LVAT nuomone, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad už darbą šeštadieniais ir sekmadieniais pareiškėjui turėjo būti mokama kaip už darbą poilsio dienomis.

LVAT nutartimi atsakovo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2018 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1560-556/2018

Teismo proceso Nr. 3-64-3-01811-2016-6

Procesinio sprendimo kategorijos: 22.3; 22.7

[Prieiga internete](#)

22.4. Valstybės tarnautojų socialinės ir kitos garantijos

22.4.4. Kitos valstybės tarnautojų garantijos

Dėl pareigos išduoti tarnybinę uniformą Vadovybės apsaugos departamento pareigūnui

Aptariamoje byloje ginčas kilo dėl kompensacijos priteisimo dėl pareiškėjui neišduotos tarnybinės uniformos ir jos dalių. Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad pareiškėjas nuo 2001 m. lapkričio 2 d. iki 2015 m. balandžio 20 d. atliko tarnybą Vadovybės apsaugos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VAD). 2016 m. kovo 9 d. pareiškėjas kreipėsi į VAD direktorių su pretenzija „Dėl kompensacijos už neišduotą uniformą sumokėjimo“, kurioje prašė sumokėti piniginę kompensaciją už neišduotą tarnybinės uniformą ar jos dalis. Pareiškėjas skundo reikalavimą grindė Vidaus tarnybos statuto 46 straipsnio 1 dalies, 54 straipsnio 1 dalies, VAD direktoriaus įsakymais patvirtintomis VAD pareigūnų tarnybinės uniformos dėvėjimo normomis ir nurodė, kad atsakovas turėjo pareigą pareiškėją aprūpinti tarnybine uniforma, užtikrinti jo socialinę garantiją – būti aprūpintu tarnybine uniforma ar atitinkamo dydžio kompensacija.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo reikalavimą dėl žalos atlyginimo atmetė kaip nepagrįstą konstatavęs, kad Vadovybės apsaugos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies normoje, skirtingai nei Policijos veiklos įstatymo normoje, nėra imperatyvaus reikalavimo pareigūnui turėti tarnybinę uniformą, pareiškėjo įvardijama tarnybinė uniforma, už kurios neišdavimą prašoma atlyginti turtinę žalą, neatitinka Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 748 patvirtintame VAD pareigūnų tarnybinės uniformos ir skiriamųjų ženklų aprašyme nurodyto VAD pareigūnų tarnybinės uniformos pavyzdžio. Teismas sprendė, kad pareiškėjui funkcijoms vykdyti tarnybinė uniforma nebuvo privaloma, niekada nebuvo išduodama, taigi nebuvo ir nėra nustatytos tarnybinės uniformos finansinės normos bei piniginių kompensacijų vietoj tarnybinės uniformos mokėjimo tvarkos.

LVAT, remdamasis Vadovybės apsaugos įstatymo 18 straipsniu, konstatavo, kad Vidaus tarnybos statutas taikomas ir VAD pareigūnams. Santykius, susijusius su tarnybinių uniformų skyrimu (dėvėjimu) VAD, reguliuoja Vidaus tarnybos statuto 46 straipsnio 1 dalis. Šie santykiai reguliuojami Vidaus tarnybos įstatymo 54 straipsnyje. Teisėjų kolegija nurodė, jog aiškindamas šias teisės normas, LVAT yra konstatavęs, kad įstatymu vidaus tarnybos sistemos pareigūnams įtvirtinta socialinė garantija, kuri negali būti keičiama ar ribojama žemesnės galios teisės aktais. Vidaus tarnybos statutas (įstatymas) vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovams deleguoja teisę, taip pat pareigą nustatyti tarnybinės uniformos dėvėjimo normas. Aprūpinimas tarnybine

uniforma ar atitinkamo dydžio kompensacijos vietoj jos išmokėjimas yra įstatymu nustatyta garantija, kuri negali būti paneigiama lėšų trūkumu, nes įstatymas to nenustato. Įvertinęs teisinį reguliavimą, LVAT praktiką, teismas padarė išvadą, kad pareigą išduoti tarnybinę uniformą imperatyviai nustato Vidaus tarnybos statuto 46 straipsnio 1 dalis, 54 straipsnio 1 dalis, pagal kurias pareigūnai aprūpinami tarnybine uniforma pagal vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovų nustatytas normas.

Remdamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl pareigūnų tarnybinių uniformų ir skiriamųjų ženklų pavyzdžių patvirtinimo“, Vidaus tarnybos statuto 46 straipsnio 2 dalimi, VAD direktoriaus 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 1V-91 patvirtintomis Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos statutinių pareigūnų tarnybinės uniformos išdavimo, dėvėjimo ir grąžinimo taisyklėmis ir VAD direktoriaus 2006 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 1V-51 patvirtintomis Vadovybės apsaugos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų tarnybinės uniformos dėvėjimo taisyklėmis, LVAT konstatavo, kad įstatymų leidėjas ir VAD direktorius akivaizdžiai patvirtino, kad tarnybos pareigūnams turi būti suteikiamos tarnybinės uniformos. Pažymėta, kad atsakovas, atsakydamas į pareiškėjo pretenziją dėl kompensacijos už neišduotą uniformą sumokėjimo, pripažino, jog VAD neišdavė tinkamo kiekio inventoriaus, nurodydamas pareiškėjui išduotas ir neišduotas tarnybinės uniformos kiekius.

LVAT nuomone, šiuo atveju buvo visos būtinosios sąlygos taikyti nusistovėjusioje teismų praktikoje suformuotas taisykles, skirtas žalai, patirtai dėl laiku neišduotų tarnybinės uniformos dalių, atlyginti.

LVAT nutartimi pareiškėjo apeliacinis skundas tenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla perduota pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2018 m. lapkričio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1201-438/2018

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01828-2016-1

Procesinio sprendimo kategorijos: 20.2.3.1; 22.4.4

[Prieiga internete](#)

22.6. Valstybės tarnautojų materialinė atsakomybė

Dėl buvusio ministro materialinės atsakomybės

Aptariamam atveju byloje buvo keliamas atsakovo (buvusio vidaus reikalų ministro) materialinės atsakomybės klausimas ir reikalaujama atlyginti Vidaus reikalų ministerijos patirtą žalą dėl administracinio teismo neteisėtais pripažintų vidaus reikalų ministro įsakymų, kuriuos jis priėmė taikydamas tarnybinę atsakomybę (skirdamas tarnybines nuobaudas) Vidaus reikalų ministerijai pavaldžios įstaigos (Valstybės tarnybos departamento) direktoriui, sukeltų materialinio pobūdžio pasekmių.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo Generalinės prokuratūros prokuroro, ginančio viešąjį interesą, pareiškimą tenkino iš dalies. Atsakovas apeliaciniame skunde su pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutiko.

Atsižvelgdama į Konstitucinio Teismo 2018 m. kovo 8 d. nutarimą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad sprendžiant dėl vidaus reikalų ministro atsakomybės dėl žalos, padarytos neteisėtais veiksmais, atliktais įgyvendinant vidaus administravimo įgaliojimus įstaigos prie ministerijos atžvilgiu, *inter alia* skiriant tarnybines nuobaudas, atlyginimo yra taikytinos civilinės atsakomybės sąlygos, *inter alia* CK 6.280 straipsnio 1 dalis ir Žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei įstatyme (toliau – ir Žalos atlyginimo įstatymas) normos, dėl to ginčas spręstinas jo teisiniams santykiams pritaikant CK ir Žalos atlyginimo įstatymo normas. Taigi pirmosios instancijos teismas kilusiam ginčui spręsti taikydamas Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, reglamentuojančias valstybės tarnautojų materialinę atsakomybę, ir DK 246 straipsnio nuostatas, reglamentuojančias materialinės atsakomybės taikymo sąlygas, pritaikė netinkamas materialinės teisės normas.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog valstybė pagal CK 6.280 straipsnio 1 dalį ir Žalos atlyginimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalį įgyja regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisę į žalą padariusį asmenį, šiuo atveju – į vidaus reikalų ministrą, tuo atveju, kai yra tenkinamos minėtuose teisės aktuose nustatytos sąlygos, t. y. valstybė turi būti įvykdžiusi pareigą atlyginti žalą, atsiradusią dėl kaltų vidaus reikalų ministro veiksmų, atliktų įgyvendinant vidaus administravimo įgaliojimus ministerijos, įstaigų prie ministerijos atžvilgiu, *inter alia* skiriant tarnybines nuobaudas. Taigi siekiant nustatyti, ar valstybė įgijo regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisę į žalą padariusį asmenį, šiuo atveju – į vidaus reikalų ministrą dėl jo neteisėtais veiksmais sukeltų materialinio pobūdžio pasekmių, yra būtina nustatyti šias dvi sąlygas: pirma, valstybė turi būti atlyginusi šiais

vidaus reikalų ministro veiksmais sukeltą žalą; antra, tokia žala turi būti padaryta kaltais vidaus reikalų ministro veiksmais.

Pasisakant dėl buvusio vidaus reikalų ministro kaltės, pažymėta, jog vien tai, kad administraciniai teismai pakeitė ir panaikino atsakovo priimtus įsakymus dėl tarnybinės atsakomybės taikymo įstaigos prie ministerijos vadovui, nereiškia, jog atsirado prielaidos vidaus reikalų ministro materialinei atsakomybei kilti. Materialinės atsakomybės taikymui yra būtina nustatyti kaltus atsakovo veiksmus, priimant minėtus įsakymus.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad ministrui, įgyvendinant savo įgaliojimus ministerijos vidaus administravimo srityje parenkant ir skiriant drausmines nuobaudas, yra suteikiama veiksmų laisvė, leidžianti iš kelių teisiškai priimtinių sprendimo variantų pasirinkti vieną, kurį jis mano esant tinkamiausią. Tačiau kartu pastebėtina, jog veiksmų laisvė (diskrecija) šioje srityje nėra absoliuti ir turi būti įgyvendinama vadovaujantis teisės aktais. Be to, ministrui įgyvendinant savo diskrecinius įgaliojimus yra keliami pareiga laikytis diskrecijos ribų ir šios diskrecijos suteikimo jam tikslų, bendrųjų teisės principų, *inter alia* atsakingo valdymo ir gero viešojo administravimo standartų, veikti rūpestingai, atidžiai ir apdairiai.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atlikusi atsakovo elgesio vertinimą jo kaltės dėl Lietuvos valstybės žalos, kilusios iš vidaus reikalų ministro veiksmų, vykdant vidaus administravimo įgaliojimus ministerijos, įstaigų prie ministerijos atžvilgiu, *inter alia* skiriant tarnybines nuobaudas įstaigos prie ministerijos vadovui, konstatavo, jog byloje nenustatytas pakankamas buvusio vidaus reikalų ministro kaltės laipsnis jo materialinei atsakomybei kilti. Priešingai nei nustatė pirmosios instancijos teismas, byloje šiuo atveju nebuvo teisinio pagrindo konstatuoti atsakovo kaltę neatsargumo forma skiriant ir parenkant tarnybines nuobaudas Valstybės tarnybos departamento direktoriui. Nenustačius pakankamo atsakovo kaltės laipsnio jo materialinei atsakomybei kilti, nebuvo pagrindo konstatuoti kaltus vidaus reikalų ministro veiksmus Žalos atlyginimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies prasme. Nenustačius kaltų atsakovo veiksmų, nebuvo nustatytos visos valstybės pagal CK 6.280 straipsnio 1 dalį ir Žalos atlyginimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalį regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisės į buvusį vidaus reikalų ministrą sąlygos, dėl to nebuvo pagrindo tenkinti pareiškėjo regresinį (atgręžtinį) reikalavimą dėl atsakovo neteisėtais veiksmais sukeltų materialinio pobūdžio pasekmių. Tai sudarė pagrindą pareiškėjo pareiškimą pripažinti nepagrįstu ir jį atmesti. Dėl to buvo priimtas naujas sprendimas.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-2995-492/2018

Teisminio proceso Nr. 2-57-3-00845-2013-0

Procesinio sprendimo kategorijos: 20.2.3; 22.6

[Prieiga internete](#)

23. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimai

23.4. Kiti su Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos sprendimais susiję klausimai

Dėl narystės politinėje partijoje reikšmės interesų konfliktui

Aptariamoje byloje ginčas kilo dėl Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK, Komisija) sprendimo, kuriuo Komisija atsisakė pradėti tyrimą pareiškėjos pranešime nurodytų aplinkybių pagrindu. Pareiškėja į VTEK kreipėsi prašydama ištirti, ar Savivaldybės kontrolierė, nenusišalinusi nuo mero (bendrapartiečio, darbdavį atstovaujančio asmens, iš kurio gavo finansinį paskatinimą) lėšų panaudojimo skaidrumo vertinimo, nesupainiojo viešųjų ir privačių interesų. Komisija tyrimo dėl minėto asmens veiksmų atitikties Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis nusprendė nepradėti vadovaudamasi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo (toliau – ir VTEK) 24 straipsnio 5 dalimi (pranešimas netiriamas, jeigu pareiškėjas nepateikia duomenų, be kurių neįmanoma pradėti pranešimo tyrimo, taip pat jeigu pranešimo tekstas yra neįskaitoma).

LVAT, remdamasis Įstatymo 2 straipsnio 2-4 dalimis, LVAT praktika, konstatavo, jog Komisijai turi būti pateikti pakankami ir akivaizdūs duomenys, jog valstybinėje tarnyboje dirbantys asmenys galbūt pateko į interesų konflikto situaciją. Įvertinęs Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies, 6 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatas, LVAT padarė išvadą, jog įstatymų leidėjas narystės politinėse partijose nepriskiria prie valstybinėje tarnyboje dirbančių asmenų privačių interesų, derinamų su visuomenės viešaisiais interesais Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo prasme. LVAT atkreipė dėmesį, kad priklausymas tam tikrai politinei partijai gali reikšti bendrus politinius interesus, tačiau ši aplinkybė savaime nerodo asmens privataus intereso. Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad valstybės politikų elgesys patenka į Valstybės politikų elgesio kodekso reguliavimo sritį ir skundai, susiję su valstybės politikų galimai padarytais šiame kodekse nustatytų valstybės politikų elgesio

principų, nuostatų ar institucijos, kurioje politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose valstybės politikui nustatytų reikalavimų pažeidimais, nagrinėtini Valstybės politikų elgesio kodekso nustatyta tvarka.

Be to, įvertinęs Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 8 punkto, 27 straipsnio 2 ir 3 dalių, 16 straipsnio 2 dalies 8 punkto nuostatas, LVAT sprendė, jog pareiškėjos nurodytos aplinkybės, kad meras yra Savivaldybės kontrolierės darbdavį atstovaujantis asmuo, nelaikytina pakankamais duomenimis spręsti, kad Savivaldybės kontrolierė šiuo atveju pateko į interesų konflikto situaciją. Savivaldybės kontrolieriui įstatymu yra pavesta prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Šiuo atveju Savivaldybės kontrolierė, nagrinėdama klausimą dėl Sekretoriato lėšų naudojimo (atlikdama patikrinimą Sekretoriate), įgyvendino Savivaldybės kontrolieriaus teises ir vykdė jai priskirtas pareigas. Aplinkybė, kad mero potvarkiu Savivaldybės kontrolierė buvo finansiškai skatinta, teisėjų kolegijos vertinimu, nelaikytina pakankamais duomenimis spręsti, kad Savivaldybės kontrolierė šiuo atveju pateko į interesų konflikto situaciją. Be to, LVAT sutiko su atsakovo argumentais, kad VTEK nėra pavestos funkcijos vertinti valstybės tarnautojų tarnybinio vertinimo bei priemonių skyrimo teisėtumo.

LVAT nutartimi apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2018 m. lapkričio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1014-822/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04283-2016-9

Procesinio sprendimo kategorija 23.4

[Prieiga internete](#)

34. Tabako ir alkoholio kontrolė

34.2. Alkoholio kontrolė

Dėl policijos pareigūnų kontrolinių pirkimų, atliekamų siekiant patikrinti, ar nėra daromi alkoholio pardavimo tvarkos pažeidimai

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nutarimo, kuriuo pareiškėjui paskirta 362 Eur bauda už Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 13 punkto¹ pažeidimą, teisėtumo ir pagrįstumo.

Byloje nustatyta, jog 2015 m. gruodžio 19 d. pareiškėjui priklausančiame bare, apie 23.30 val. barmenė A. D. kontrolinio pirkimo metu policijos pareigūnams pardavė tris 0,7 l talpos butelius putojančio vyno uždarytoje pakuotėje ir ne vartoti vietoje; minėtų putojančio vyno butelių barmenė neatidarė, liepė užsikišti už rūbų, kad niekas nepamatytų, nes ji negalinti pardavinėti alkoholio išsinešti, t. y. pardavė uždarytoje pakuotėje, ir pirkėjai juos išsinešė iš baro patalpų. Taip pat nustatyta, kad kitame pareiškėjui priklausančiame bare, 2015 m. gruodžio 20 d. apie 00.07 val. barmenas kontrolinio pirkimo metu policijos pareigūnams pardavė du 0,7 l talpos butelius putojančio vyno uždarytoje pakuotėje, ne vartoti vietoje, minėtų putojančio vyno butelių barmenas neatidarė. Pareiškėjas šių nustatytų faktinių neginčijo, tačiau, be kita ko, abejojo, ar policijos pareigūnų veiksmai atliekant kontrolinius pirkimus, kurių metu užfiksuoti minėti alkoholio pardavimo tvarkos pažeidimai, buvo tinkami ir teisėti.

Šiuo klausimu LVAT atkreipė dėmesį, kad Kauno apylinkės teismo išnagrinėtose bylose dėl administracinių nuobaudų už administracinius teisės pažeidimus skyrimo pareiškėjo darbuotojams nebuvo nustatyta, kad policijos pareigūnai provokavo pareiškėjo darbuotojus padaryti nustatytus pažeidimus ar kad policijos pareigūnų atliktas kontrolinis patikrinimas buvo neteisėtas. Taip pat teisėjų kolegija pažymėjo, kad policijos pareigūnai, kuriems pareiškėjo darbuotojai neteisėtai pardavė alkoholinius gėrimus, veikė pagal Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – ir AVPK) viršininko patvirtintą policijos veiksmų, užtikrinant viešąją tvarką bei prekybos akcizinėmis prekėmis kontrolę, planą, kuriame numatyta prevencinė priemonė, kurios metu Kauno AVPK policijos nuovados pareigūnai nuo 2015 m. gruodžio 19 d. 22.00 val. iki

¹ Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio 3 dalies 13 punktas (2015 m. birželio 23 d. įstatymo Nr. XII-1826 redakcija) nustato, kad Lietuvos Respublikoje prekiauti alkoholiniais gėrimais draudžiama nuo 22 valandos iki 8 valandos viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais. Šis draudimas netaikomas viešojo maitinimo vietose, turinčiose licencijas mažmeninei prekybai alkoholiniais gėrimais, parduodamiems pilstomiems alkoholiniais gėrimams ar alkoholiniais gėrimams, parduodamiems atidarytoje pakuotėje ir tik vartoti vietoje.

2015 m. gruodžio 20 d. 2.00 val. turėjo vykdyti viešosios tvarkos užtikrinimo bei prekybos akcizinėmis prekėmis kontrolės veiksmus. Šiame plane, be kita ko, nurodyta, kad Kauno AVPK nuovada gavo nusiskundimų apie Kauno mieste vykdomą neteisėtą naktinę prekybą alkoholiniais gėrimais. Tai, teisėjų kolegijos vertinimu, iš esmės atitinka Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 5-V-734 patvirtinto Apyvartoje neteisėtai esančių akcizais apmokestinamų prekių ar naminių alkoholinių gėrimų, taip pat apyvartoje teisėtai esančių prekių arba teikiamų paslaugų kontrolinių pirkimų tvarkos aprašo 5.1 punkte įtvirtintą sąlygą, kad kontroliniai pirkimai organizuojami, kai gaunama informacijos, kad ūkio subjektai vykdo teisėtą ūkinę komercinę veiklą, tačiau pažeidžia teisės aktus, kurie reglamentuoja jų veiklą. Taip pat pažymėta, kad policijos pareigūnui užtikrinant jam pavestų policijos uždavinių įgyvendinimą suteikta teisė policijos generalinio komisaro nustatyta tvarka atlikti apyvartoje neteisėtai esančių akcizais apmokestinamų prekių ar naminių alkoholinių gėrimų, taip pat apyvartoje teisėtai esančių prekių arba teikiamų paslaugų kontrolinius pirkimus (Policijos įstatymo 18 str. 1 d. 14 p.).

LVAT atmetė apeliacinį skundą ir paliko pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundas buvo atmestas kaip nepagrįstas.

2018 m. lapkričio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-947-822/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01461-2016-4

Procesinio sprendimo kategorija 34.2

[Prieiga internete](#)

37. Bausmių vykdymo ir suėmimo sąlygos

37.3. Kalinamųjų ir suimtųjų teisės

Dėl galimybės sujungti pasimatymus ir galimybės naudotis internetine telefonija

Byloje ginčas kilo dėl pataisos namų direktoriaus ir Kalėjimų departamento sprendimų, priimtų išnagrinėjus pareiškėjo skundus dėl ilgalaikių pasimatymų sujungimo ir internetinės telefonijos paslaugos suteikimo, teisėtumo ir pagrįstumo bei turtinės ir neturtinės žalos, kildinamos iš priimtų ginčijamų sprendimų, atlyginimo. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė konstatavęs, kad teisės aktai nenumato galimybės kaupti ilgalaikius pasimatymus, o skambinimas ir kalbėjimas internetine telefonija yra įtvirtintas kaip alternatyvi galimybė skambinimui ir kalbėjimui telefonu, todėl kalinimo įstaigoje nesant įdiegtai šiai technologijai, pagrindo pripažinti pareiškėjo teisių pažeidimą nėra. Pareiškėjas, nesutikdamas su teismo sprendimu, padavė apeliacinį skundą.

Teisėjų kolegija, įvertinusi Bausmių vykdymo kodekso (toliau – ir BVK) 73 ir 94 straipsnių, taip pat Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 100 ir 102 punktų nuostatas, sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad nustatytas teisinis reglamentavimas nenumato galimybės kaupti nepanaudotus ilgalaikius pasimatymus už praėjusį ir einamąjį laikotarpį, o juos apjungus gauti paeiliui vykstančius ilgalaikius pasimatymus be pertraukos. Pareiškėjo prašymas dėl nepanaudotų ilgalaikių pasimatymų sujungimo ir kaupimo negalėjo būti tenkintas vien tuo pagrindu, jog jis neatitiko vyraujančio teisinio reglamentavimo, todėl Vilniaus pataisos namams nekilo pareiga sujungti ir kaupti pareiškėjo nepanaudotus ilgalaikius pasimatymus.

LVAT taip pat nesutiko ir su pareiškėjo argumentais, susijusiais su galimybe naudotis internetine telefonija. Remdamasis byloje pateiktais dokumentais, LVAT konstatavo, kad bylos nagrinėjimo metu internetinės telefonijos paslauga Lietuvos Respublikos įkalinimo ir pataisos įstaigose nebuvo teikiama. Teisėjų kolegijos vertinimu, nesant pabaigta procedūrai dėl internetinės telefonijos įdiegimo pataisos įstaigose, taip pat nesant priimtos naudojimosi internetine telefonija tvarkos, jos organizavimo ir priežiūros taisyklių, Vilniaus pataisos namai neturėjo teisinio pagrindo sudaryti galimybes pareiškėjui bendrauti su artimaisiais internetinės telefonijos būdu.

2018 m. lapkričio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1631-662/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04562-2016-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 20.2.3.2; 37.3

[Prieiga internete](#)

Dėl trumpalaikių išvykų asmenims, nuteistiems už labai sunkius nusikaltimus

Byloje ginčas kilo dėl galimybės pareiškėjui pasinaudoti trumpalaikę išvyką į namus ir neturtinės žalos, kurią pareiškėjas kildina iš to, kad jam tokia galimybė nebuvo suteikta, atlyginimo priteisimo. Byloje nustatyta, kad teismo nuosprendžiu pareiškėjas nuteistas pagal Baudžiamojo kodekso 294 straipsnio 2 dalį, 129 straipsnio 2 dalies 6 ir 10 punktus ir 63 straipsnio 1, 2 dalis, 5 dalies 2 punktą ir jam paskirta 13 metų laisvės atėmimo bausmė, atliekant ją kalėjime.

LVAT konstatavo, kad nuteistųjų teisė pasinaudoti trumpalaikę išvyką į namus reglamentuojama BVK 104 straipsnyje (2015 m. birželio 23 d. įstatymo Nr. XII-1818 redakcija). Atsižvelgus į nurodytas BVK nuostatas, matyti, kad nuteistųjų teisė į trumpalaikę išvyką į namus nėra absoliuti. Tokia teisė gali būti suteikta tik tiems asmenims, kurie atitinka privalomus BVK 104 straipsnyje nustatytus kriterijus, ir nepatenka į BVK 154 straipsnio 4 dalyje nurodytas asmenų grupes.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas BVK nustatytų sąlygų, tam, kad galėtų pasinaudoti nuteistųjų teise į trumpalaikę išvyką į namus, neatitinka. Pareiškėjas nuteistas už labai sunkų nusikaltimą ir jam paskirta 13 metų laisvės atėmimo bausmė, taigi ji viršija 10 metų. Taigi pareiškėjas patenka į BVK 154 straipsnio 4 dalies 2 punkte apibrėžtą asmenų ratą, kurie teisės į trumpalaikę išvyką į namus neturi.

Nors pareiškėjas teigė, kad yra diskriminuojamas, kadangi jis neturi tokių teisių, kurias turi asmenys, atliekantys bausmę patalpose, ar kurių laisvės atėmimo bausmė neviršija 10 metų, LVAT pažymėjo, jog Konstitucinis Teismas savo aktuose ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, neleidžia asmenų diskriminuoti ir teikti jiems privilegijų, tačiau nepaneigia galimybės įstatymu nustatyti nevienodą (diferencijuotą) teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų kategorijų, esančių skirtingose padėtyse, atžvilgiu. Konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti asmenis atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį. Asmenų lygybės problema įstatymuose negali būti tinkamai išspręsta kiekvienu atveju neįvertinus to, ar pagrįstai jų atžvilgiu yra nustatomi teisinio reguliavimo ypatumai.

LVAT pažymėjo, kad pareiškėjas buvo nuteistas už labai sunkų nusikaltimą. Įvertinęs BK 11 straipsnio 6 dalies ir BVK 83 straipsnio 1 dalies nuostatas, LVAT konstatavo, kad pareiškėjo bausmės terminą ir atlikimo vietą nulemia jo padaryta nusikalstama veika ir su jos padarymu susijusios aplinkybės. Todėl nėra pagrindo laikyti, kad pareiškėjas yra tokioje pačioje padėtyje kaip ir nuteistieji, atliekantys bausmę patalpose, ar kurių bausmės terminas neviršija 10 metų laisvės atėmimo.

LVAT nutartimi pareiškėjo apeliacinis skundas atmestas, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2018 m. lapkričio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1106-575/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03053-2016-3

Procesinio sprendimo kategorijos: 20.2.3.2; 37.3

[Prieiga internete](#)

40. Savivaldybės tarybos nario, savivaldybės tarybos nario – mero priesaikos sulaužymas ir įgaliojimų vykdymas

Dėl savivaldybės tarybos nario priesaikos sulaužymo viešai paskleidžiant menkinančią ir žinomai neteisingą informaciją

Į LVAT kreipėsi Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, prašydama pateikti išvadą, ar tarybos narys V. T. Finansų ir ekonomikos komiteto (toliau – ir Komitetas) posėdyje bei savo puslapyje socialiniame tinkle „Facebook“ viešai pareiškdamas apie Lietuvos partizanų vadą A. R.-V. ir jo atminimą menkinančią informaciją ir paskleisdamas žinomai neteisingą informaciją apie šį asmenį sulaužė savivaldybės tarybos nario priesaiką.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atlikdama teisinį vertinimą, ar įsikišimas į V. T. teisę naudotis saviraiškos laisve dėl jo pareiškimuose, susijusiuose su istoriniais klausimais, pateiktais argumentais, yra būtinas demokratinėje visuomenėje, dėl būdo, kuriuo atsakovo pareiškimai buvo išreikšti, ir būdo, kuriuo jie gali būti aiškinami, pažymėjo, jog atsakovo pasisakymai Komiteto posėdžio metu ir socialiniame tinkle „Facebook“ V. T. puslapyje patalpintame viešame įrašė pasižymi tiesioginiais kaltinimais, kad A. R.-V. dalyvavo taikių Lietuvos gyventojų žudymuose („asmeniškai skelbė mirtinus nuosprendžius taikiems Lietuvos gyventojams“), nurodyti tūkstantiniai tokių aukų skaičiai („dėl A. R.-V. buvo nužudyta 8 000 taikių piliečių ir vaikų“, „ten, kur veikė jam pavaldžios gaujos, buvo užmušta apie 8 000 taikių gyventojų – suaugusių ir vaikų“), A. R.-V. vadinamas

pokariniu, tautos ir nacionaliniu nusikaltėliu, nacionalinės banditų grupuotės vadu, teroristinės organizacijos lyderiu, vykdžiusiu savo liaudies terorą. Teisiniu vertinimu, pasirinktas tonas pasižymi kraštutiniu kategoriškumu, pabrėžtinai neigiamu nusikaltimais žmogiškumui kaltinančiu atspalviu. Apskritai, tai nepanašu į diskusinį skleidžiamos informacijos pobūdį, kur galėtų dominuoti pasisakymai dėl nuomonių įvairovės dėl nepriklausomybės kovų – partizaninio judėjimo, taikytų metodų, keliamos abejonės, ar būtinas įamžinimas tokių kovų dalyvių atminimo, kai dalis Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos rinkėjų turi kitokią nuomonę ir pan.

Iš pareiškimų buvo matyti, jog juose yra pateikiamas realios situacijos vertinimas. Pateikiant šiuos pareiškimus nesiremiam jokiais tokiems teiginiams patvirtinti skirtais šaltiniais, tik abstrakčiai nurodoma, jog pareiškimas daromas „remiantis turimais duomenimis“. V. T. paaiškino, jog savo pasisakymus grindė Lietuvos TSR Aukščiausiojo teismo 1957 m. rugsėjo 24/25 d. nuosprendyje dėl A. R. nuteisimo nurodytais duomenimis. Tačiau išplėstinė teisėjų kolegija vadovavosi Įstatymo „Dėl asmenų represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams, teisių atstatymo“, nuostatomis ir nurodė, jog Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 1991 m. kovo 19 d. išdavė pažymėjimą Nr. 8-19958/91 dėl R. A. visiško reabilitavimo, t. y. pripažinimo neteisėtai represuotu, nekaltu Lietuvos Respublikai, tokiu būdu buvo atstatytos visos jo teisės. Taigi okupacinės valstybės teismo nuosprendis prarado legitimumą.

Atsižvelgiant į savivaldybės tarybos nariui keliamus aukštesnius veiklos, atsakomybės, etikos ir profesionalumo standartus, savivaldybės tarybos narys turi būti gerai informuotas ir priimdamas sprendimus žinoti visą sprendžiamo klausimo kontekstą bei neapsiriboti selektyviais bei vienpusiškais duomenimis. Oficialioji istorikų, atliekančių Lietuvos partizaninio pasipriešinimo laikotarpio įvykių tyrimus, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pozicija, biografiniai duomenys apie A. R.-V. yra visuotinai žinomi, prienami ir lengvai randami. Be to, A. R.-V. biografijos faktai buvo pateikti tarybos nariams kaip Tarybos sprendimo projekto „Dėl A. R.-V. atminimo įamžinimo“, svarstyto 2018 m. liepos 18 d. Komiteto posėdyje, rengimo medžiaga. Taigi teisinę tikrovę atitinkantys duomenys savivaldybės tarybos nariui turėjo būti žinomi ir prienami.

Dėl konkrečių interesų ar teisių, kurios buvo paveiktos padarytais pareiškimais, pažymėtina, jog faktiniai duomenys apie A. R.-V. biografiją ir veiklą, jo nuopelnus ir jų valstybinį įvertinimą suponuoja, jog A. R.-V. yra Lietuvai, jos nepriklausomybei ir visai Lietuviai tautai svarbi istorinė asmenybė. Dėl to šmeižikiško pobūdžio ir dezinformaciniais pareiškimais ne tik žeminamas mirusiojo A. R.-V. geras vardas ir reputacija, daromas neigiamas poveikis jo, kaip įvertinto kovotojo už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, šeimos narių garbei ir orumui, bet ir bandoma iškraipyti Lietuvos istoriją ir visuomenės nuomonę dėl pagarbos šiam asmeniui bei jo nuopelnų, prisidedant prie nepriklausomos Lietuvos kūrimo.

Vertindama, ar ribojimas proporcingas siekiamiems tikslams ir ar priežastys, kuriomis rėmėsi Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, buvo svarbios ir pakankamos, išplėstinė teisėjų kolegija priėjo prie išvados, kad šiuo atveju, kai politiko pareiškimais akivaizdžiai neigiama teisinė tikrovė, jos demonstratyviai nepaisoma, skleidžiama teisinei tikrovei priešinga, šmeižikiška informacija ir/ar dezinformacija apie Lietuvai nusipelnusį asmenį ir istorinius Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės kovų procesus, sąmoningai priešinami Lietuvos žmonės, buvo svarbios ir pakankamos priežastys atsakomybei ir tai, atsižvelgiant į savivaldybės tarybos nario statusą, į veiksmų pobūdį ir išreiškimo būdą bei sukeltas pasekmes, yra proporcinga saviraiškos laisvės ribojimo priemonė. Taigi šiuo atveju pripažinta, kad atsakovo pateikti pareiškimai suponuoja būtinumą demokratinėje visuomenėje apriboti jo saviraiškos laisvę. Anksčiau nurodytos reikšmingos ir pakankamos priežastys bei būtinybė užtikrinti pagarbą A. R.-V. atminimui dėl jo nuopelnų, prisidedant prie nepriklausomos Lietuvos kūrimo, apsaugoti pamatines Lietuvos visuomenės demokratines vertybes ir visos lietuvių tautos istoriją pagrindžia „neatidėliotino visuomenės poreikio“ buvimą.

Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į šioje išvadoje išdėstytų argumentų visumą, vertino, kad V. T., Finansų ir ekonomikos komiteto posėdyje bei savo puslapyje socialiniame tinkle „Facebook“ viešai pareiškdamas Lietuvos partizanų vadą A. R.-V. ir jo atminimą menkinančią informaciją ir paskleisdamas žinomai neteisėną informaciją apie šį asmenį atliko su Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalimi, 25 straipsnio 4 dalimi, 28 straipsnio ir Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio nuostatomis nesuderinamus ir joms prieštaraujančius veiksmus. Konstatuota, jog tokiais savo veiksmais tarybos narys V. T. nepaisė iš savivaldybės tarybos nario priesaikos, konstitucinio savivaldybės tarybos nario statuso kylančių reikalavimų gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, nepažeisti konstitucinių žmogaus teisių ir laisvių, eidamas tarybos nario pareigas nesivadovavo Konstitucija ir jos saugomomis vertybėmis, nepaisė savivaldybės tarybos nario priesaikoje įtvirtinto sąžiningumo imperatyvo, taip pat draudimo atlikti bet kokius teisei priešingus veiksmus, kuriais asmenys yra šmeižiami arba kitaip yra dezinformuojama visuomenė ar atskiri jos nariai, bei diskreditavo

teritorinės bendruomenės valdžios autoritetą. Išplėstinė teisėjų kolegija tokius savivaldybės tarybos nario veiksmus pripažino šiurkščiais Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies, 25 straipsnio 4 dalies, 28 straipsnio, savivaldybės tarybos nario priesaikos ir Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio reikalavimų pažeidimais.

Išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys V. T. savo veiksmais Finansų ir ekonomikos komiteto posėdyje bei savo puslapyje socialiniame tinkle „Facebook“ viešai pareiškdamas apie Lietuvos partizanų vadą A. R.-V. ir jo atminimą menkinančią informaciją ir paskleisdamas žinomai neteisingą informaciją apie šį asmenį, sulaužė savivaldybės tarybos nario priesaiką (Vietos savivaldos įstatymo 22 str. 6 d., Administracinių bylų teisenos įstatymo 122 str. 1 d.).

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2018 m. lapkričio 26 d. išvada administracinėje byloje Nr. el-29-415/2018

Teisminio proceso Nr. 3-66-3-00038-2018-0

Procesinio sprendimo kategorijos: 40; 58.3

[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos kompetencijos tikrinti studijų sutarčių sąlygų sąžiningumą

Pareiškėja kreipėsi į atsakovą – Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą (toliau – ir Tarnyba), – prašydama įvertinti kariūno mokymosi sutartį nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu. Tarnyba atsisakė tirti jos prašymą, nes pareiškėja nėra vartotoja, o Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija nėra verslininkas CK požiūriu. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė.

Teisėjų kolegija nusprendė, kad byloje kilusio ginčo esmė yra ne tai, ar pareiškėjos su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija sudaryta kariūno mokymosi sutartis priskirtina vartojimo (paslaugų) sutarčiai, ar pareiškėja yra vartotojas, ar Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija laikytina paslaugos teikėju, o tai, ar pareiškėjos ir akademijos sudarytos kariūno mokymosi sutarties sąlygų patikrinimas priskirtinas atsakovo kompetencijai.

Atsakovo institucija yra įsteigta Vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – ir Įstatymas) pagrindu. Šis Įstatymas, o ne CK XXXV skyriaus nuostatos, nustato atsakovo institucijos kompetenciją vartotojų teisių apsaugos srityje. Todėl apeliacinio skundo argumentai, kad ginčo santykiams turi būti taikomos CK XXXV skyriaus nuostatos ir su tuo susijusi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, atmesti kaip nepagrįsti.

Ginčo santykiams įvertinti aktualios Įstatymo redakcijos 12 straipsnio 1 dalies 6 punktą nustatė, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja sutarčių standartines sąlygas ir ginčija nesąžiningas vartojimo sutarčių sąlygas. Taigi atsakovui, kaip vartotojų teises ginančiai institucijai, įstatymas numatė kompetenciją vertinti sutarčių standartines sąlygas, t. y. atlikti veiksmus dėl kurių į atsakovą kreipėsi pareiškėja. Tačiau šio Įstatymo 1 straipsnio 3 dalis nustatė, kad šis įstatymas netaikomas švietimo ir socialinėms paslaugoms, finansuojamoms iš valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugoms, kurių išlaidos pagal įstatymus yra apmokamos (kompensuojamos) iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų, aprūpinimui vaistais, taip pat vykdant teismų sprendimus. Iš esmės analogiška nuostata yra įtvirtinta ir šiuo metu galiojančioje Įstatymo redakcijoje.

Atsižvelgiant į byloje nustatytas faktines aplinkybes, t. y. į tai, kad pareiškėja į atsakovą kreipėsi dėl kariūno mokymosi sutarties sąlygų įvertinimo, kad Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija yra valstybinė aukštoji universitetinė mokykla, t. y. finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų, teisėjų kolegija padarė išvadą, jog kariūno mokymosi sutartis yra sudaryta švietimo paslaugų srityje ir šių švietimo paslaugų išlaidos yra kompensuojamos iš valstybės biudžeto, todėl kariūno mokymosi sutartis patenka į Įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje numatytą išimtį ir šios sutarties atžvilgiu Įstatymo nuostatos netaikytinos, o tai reiškia, kad atsakovas pagal Įstatymą neturi įgalinimų įvertinti šioje byloje aptariamoms kariūno mokymosi sutarties sąlygoms.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2018 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1449-525/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02802-2016-4

Procesinio sprendimo kategorija: 41

[Prieiga internete](#)

Dėl didžiausio leistino greičio praktinio vairavimo egzamino metu

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas ginčas kilo dėl VĮ „Regitra“ Vilniaus filialo praktinio egzamino protokolo, kuriame, be kita ko, buvo konstatuota, kad pareiškėja, laikydama A kategorijos transporto priemonių vairavimo praktikos egzaminą, padarė kritinę klaidą, važiavo per lėtai konkrečioje situacijoje, t. y. daugiau kaip 15 km/h mažesniu greičiu, nei leistina, kai eismo situacija to nereikalavo (padaryta galutinė išvada, kad pareiškėja važiavo lėčiau nei leido Kelių eismo taisyklės ir eismo sąlygos, skirtumas buvo nuo 20 iki 30 km/h., t. y. kelyje, kuriame leistinas motociklų greitis yra 100 km/h, pareiškėja egzamino metu važiavo maždaug 67–74 km/h greičiu).

Nesutikdama su tokiu vertinimu, pareiškėja, be kita ko, rėmėsi Kelių eismo taisyklių (Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimo Nr. 1086 redakcija) 134 punktu, nustatančiu, kad pradedantiesiems vairuotojams, taip pat asmenims, kurie mokosi vairuoti, leidžiama važiuoti automagistralėse ir greitkeluose ne didesniu kaip 90 km/h greičiu, keliuose su asfalto ar betono danga ir kituose keliuose – ne didesniu kaip 70 km/h greičiu. Pareiškėjos įsitikinimu, egzamino metu, egzaminuojamojo pozicija nesikeičia, t. y. jis laikomas mokiniu. Pareiškėja jau turėjo įgijusi teisę vairuoti B kategorijos transporto priemonę bei didesnę nei dviejų metų vairavimo stažą.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 30 dalyje numatyta, kad mokinys – asmuo, kuris nustatyta tvarka mokosi vairuoti transporto priemonę. Pagal šio straipsnio 46 dalį, pradedantysis vairuotojas – asmuo, įgijęs teisę vairuoti A, A1, A2, B, B1 kategorijos motorinę transporto priemonę ir turintis vairavimo stažą iki dviejų metų.

Teisėjų kolegija pabrėžė, kad nors pareiškėja tiksliai neatitinka nei mokinio, nei pradedančiojo vairuotojo sąvokos, tačiau Kelių eismo taisyklių 134 punkte numatytas apribojimas negali būti aiškinamas tokiu būdu, jog asmeniui, laikančiam vairavimo egzaminą, nebūtų taikomi šiame punkte įtvirtinti apribojimai (nepriklausomai nuo to, ar asmuo jau yra įgijęs teisę vairuoti kokios nors kategorijos (pavyzdžiui, B) transporto priemonę ar siekia ją įgyti pirmą kartą). Aptariamame punkte nustatyti greičio apribojimai yra taikomi ir asmenims, kurie mokosi vairuoti, ir asmenims, kurie yra pradedantieji vairuotojai, ir asmenims, kurie laiko vairavimo egzaminą.

2018 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-730-822/2018

Teismo proceso Nr. 3-61-3-02948-2016-5

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.5. Atsisakymas priimti skundą

43.5.1. Kai skundas nenagrinėtinas ABTĮ nustatyta tvarka

43.5.1.1. Aktai ar veiksmai, dėl kurių negalima pateikti skundo administraciniam teismui

Dėl gaminių gamintojo teisės apskųsti sprendimą, kuriuo jo gaminami produktai buvo pripažinti pavojingais

Aptariamoje byloje buvo spęsta, ar pagrįstai ir teisėtai pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atsisakė priimti, kaip nenagrinėtiną teismų administracinio proceso tvarka konstatavęs, kad pareiškėjo skundžiamis sprendimais buvo skirti kitam subjektui (ne pareiškėjui – nesaugiais pripažintų gaminių gamintojui, o minėtų gaminių platintojui).

Šiuo atveju iš pareiškėjo skundžiamų Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos sprendimų turinio buvo matyti, kad pareiškėjo gaminami produktai buvo pripažinti pavojingais (keliančiais pavojų vartotojų, ypač vaikų ir pagyvenusių žmonių, sveikatai ar saugai), juos buvo uždrausta tiekti į rinką bei įpareigota pašalinti iš rinkos joje esančius. Teisėjų kolegijos vertinimu, tai, kad sprendimuose tiesiogiai nebuvo nurodytos tam tikros pareiškėjo pareigos (nebuvo įtvirtinti įpareigojimai pareiškėjui) savaime nereiškia, kad jau skundo priėmimo stadijoje yra akivaizdu, kad šie sprendimai nesukelia ir negali sukelti pareiškėjui apskritai jokių teisinių pasekmių. Teisėjų kolegijos vertinimu, šioje situacijoje nebuvo galima teigti, jog nekyla jokia pagrįsta abejonė, kad byla dėl to nenagrinėtina teismų ABTĮ nustatyta tvarka. Taigi teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios

instancijos teismas nepagrįstai atsisakė priimti pareiškėjo skundą ir tuo pagrindu, kad ginčijami sprendimai pareiškėjui nesukelia teisinių pasekmių. Sprendžiant pareiškėjo skundo priėmimo klausimą, turi būti atsakingai vertinamos ir tos aplinkybės, kad skundžiami sprendimai gali kliudyti pareiškėjui tiekti produktus Lietuvos Respublikos rinkai, pareiškėjo gaminami produktai gali būti įtraukti į specialų registrą, pareiškėjas nukenčia ir ūkio subjekto reputacine prasme.

Pareiškėjo atskirasis skundas tenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas teismui nagrinėti iš naujo.

2018 m. lapkričio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-769-552/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03062-2018-5

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.1.1

[Prieiga internete](#)

43.5.2. Kai byla nepriskirtina tam teismui

Dėl sprendimų, priimtų po Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamento reorganizavimo, apskundimo

Aptariamoje byloje spręstas pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo skundą dėl to, kad jis nenagrinėtinas Vilniaus apygardos administraciniame teisme, teisėtumas ir pagrįstumas.

Pareiškėjas kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Aplinkos apsaugos departamento sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, kuriuo patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento apskaitos ir mokesčių kontrolės Šiaulių poskyrio patikrinimo aktas.

Skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis priimta remiantis ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 2 punktu, kuriame nustatyta, jog administracinio teismo pirmininkas ar teisėjas motyvuota nutartimi atsisako priimti skundą (prašymą, pareiškimą), jeigu byla nepriskirtina tam teismui.

Teisėjų kolegija pažymėjo, jog ABTĮ 31 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad skundas (prašymas, pareiškimas) paduodamas tam administraciniam teismui, kurio veikimo teritorijoje yra atsakovo buveinė (gyvenamoji vieta), o jeigu atsakovas yra valstybė arba savivaldybė, – tam administraciniam teismui, kurio teritorijoje yra atsakovui atstovaujančios institucijos buveinė.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 6 d. įsakymo Nr. D1-277 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo“ 1.6 ir 2 punktais, be kita ko, nuspręsta Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentą (toliau – ir RAAD) reorganizuoti jungimo būdu – prijungiant prie Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos, kuriai po reorganizavimo pereina visos šiuo įsakymu reorganizuojamų biudžetinių įstaigų teisės ir pareigos. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-277 patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo sąlygų aprašo (toliau – ir Reorganizavimo sąlygų aprašas) 5.6 punkte taip pat numatyta, kad Šiaulių RAAD reorganizuojamas, reorganizavimo būdas – regionų aplinkos apsaugos departamentai reorganizuojami jungimo būdu, prijungiant juos prie Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos, kuris po reorganizavimo tęsia veiklą perimdamas reorganizuojamų biudžetinių įstaigų teises ir pareigas (8 p.). Reorganizavimo sąlygų aprašo 9 punkte, be kita ko, numatyta, kad Šiaulių RAAD po reorganizavimo pasibaigia. Pasibaigiančių biudžetinių įstaigų (t. y., be kita ko, Šiaulių RAAD) teisės ir pareigos pereina po reorganizavimo veiksiančiai biudžetinei įstaigai – Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos pakeistų Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos nuostatų įregistravimo Juridinių asmenų registre dieną. Nustatyta, jog pakeisti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos nuostatai Juridinių asmenų registre buvo įregistruoti 2018 m. liepos 2 d., taigi nuo šios dienos Šiaulių RAAD perėmė Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, kuris yra atsakovas šioje byloje.

Apžvelgiamu atveju pareiškėjas ginčijo Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, atsakovu byloje yra įtrauktas Aplinkos apsaugos departamentas, todėl remiantis ABTĮ 31 straipsnio 1 dalimi, skundas turėjo būti paduodamas tam administraciniam teismui, kurio veikimo teritorijoje yra atsakovo buveinė. Atsakovo buveinė yra registruota A. Juozapavičiaus g. 9, Vilniuje, todėl ginčas nagrinėtinas Vilniaus apygardos administraciniame teisme.

Pareiškėjo atskirasis skundas tenkintas, o skundžiama teismo nutartis panaikinta ir pareiškėjo skundo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2018 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-774-492/2018
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03100-2018-8
Procesinio sprendimo kategorija 43.5.2
[Prieiga internete](#)

43.5.3. Kai pareiškėjas nesilaikė tai bylą kategorijai įstatymų nustatytos bylos išankstinio nagrinėjimo ne per teismą tvarkos

Dėl privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo termino pratęsimo

Pirmosios instancijos teismas, vadovaudamasis ABTĮ 105 straipsnio 1 punkte įtvirtintu pagrindu, pareiškėjos prašymą dėl reikalavimo pratęsti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Inspekcija) privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimus įvykdymo terminą iki 2019 m. rugpjūčio 9 d. paliko nenagrinėtą.

Privalomajame nurodyme nurodyta, kad Inspekcijos Kauno teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamentas patikrinęs, ar tvora valstybinėje nesuformuotoje žemėje pastatyta teisėtai, nustatė, kad pareiškėja valstybinėje žemėje pastatė 59,20 m ilgio, 1,76-1,81 m aukščio tvorą. Šį privalomąjį nurodymą atsakovas priėmė vadovaudamasis Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – ir TPSVPĮ) 11 straipsnio 6 dalies nuostatomis.

TPSVPĮ 11 straipsnio 6 dalis (2016 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XII-2578 redakcija) nustato, kad užbaigus statybos patikrinimą, surašomas statybos patikrinimo aktas. TPSVPĮ 11 straipsnio 8 dalyje (2016 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XII-2578 redakcija) numatyta, kad jeigu dėl objektyvių nuo asmens, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, nepriklausančių priežasčių privalomasis nurodymas per nustatytą terminą negali būti įvykdytas, šio straipsnio 6 dalyje nurodytas asmuo, kuriam surašytas privalomasis nurodymas, gali iki privalomojo nurodymo įvykdymo termino pabaigos raštu kreiptis į Inspekciją su motyvuotu prašymu pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą. Inspekcija, įvertinusi prašymo motyvus, priima sprendimą pratęsti arba atsisakyti pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą. Priėmus sprendimą pratęsti šį terminą, jis pratęsiamas, tačiau ne ilgesniam terminui, negu buvo nustatytas pradiniam privalomajame nurodyme, ir tik vieną kartą. Taigi TPSVPĮ 11 straipsnio 8 dalyje aiškiai įtvirtinta, jog privalomojo nurodymo, surašyto TPSVPĮ 11 straipsnio 6 dalies pagrindu, įvykdymo termino pratęsimas yra priskirtas Inspekcijos, t. y. viešojo administravimo subjekto, o ne administracinio teismo kompetencijai.

Šiuo atveju pareiškėja, negalėdama įvykdyti minėto nurodymo per jame nustatytą terminą, turėjo teisę pateikti rašytinį motyvuotą prašymą Inspekcijai dėl privalomojo nurodymo termino pratęsimo, o ne administraciniam teismui.

TPSVPĮ 11 straipsnio 8 dalyje nurodyto administracinio sprendimo (pratęsti arba atsisakyti pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą) priėmimas yra viešasis administravimas, t. y. įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti (Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 1 d.).

Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad iš teisinio reguliavimo, įtvirtinto TPSVPĮ 11 straipsnyje matyti, jog šios kategorijos byloms yra nustatyta išankstinė nagrinėjimo ne per teismą tvarka, t. y. pirmiausia dėl termino pratęsimo privaloma kreiptis į Inspekciją, ir tik jai iš esmės išsprendus šį klausimą, statytojas įgyja teisę kreiptis į teismą dėl privalomojo nurodymo vykdymo termino pratęsimo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad TPSVPĮ 11 straipsnio 8 dalyje nustatytas prašymo pratęsti privalomojo nurodymo įvykdymo terminą nagrinėjimas nėra administracinio ginčo nagrinėjimas privaloma išankstinio ginčų nagrinėjimo ne per teismą tvarka, o Inspekcija, nagrinėdama tokį prašymą, veikia kaip viešojo administravimo subjektas, o ne kaip išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija. Todėl minėtoje įstatymo normoje numatytas kreipimasis su rašytiniu prašymu į Inspekciją dėl privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo negali būti traktuojamas kaip tos kategorijos byloms nustatyta išankstinio bylos nagrinėjimo ne per teismą tvarka ABTĮ 105 straipsnio 1 punkto kontekste.

Pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, neteisingai aiškino ir taikė procesinės teisės normas ir dėl to neteisingai išsprendė bylą, todėl skundžiama pirmosios instancijos nutartis panaikinta. Kadangi pareiškėjos prašymo dėl privalomojo nurodymo įvykdymo termino pratęsimo nagrinėjimas nėra priskirtas administracinių teismų kompetencijai, administracinė byla nutraukta.

2018 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-802-442/2018

Teisminio proceso Nr. 3-62-3-00072-2018-4

Procesinio sprendimo kategorija 43.5.3

[Prieiga internete](#)

53. Bylos nutraukimas

53.1. Jeigu byla nepriskirtina administracinių teismų kompetencijai, išskyrus atvejus, kai byla teisinga bendrosios kompetencijos teismui

Dėl Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus sprendimo sukeltų teisinių pasekmių

Byloje buvo nagrinėjama, ar pagrįstai ir teisėtai pirmosios instancijos teismas nutartimi nutraukė administracinę bylą pagal pareiškėjų skundą Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybai (toliau – ir Tarnyba) dėl Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus (toliau – Kontrolierius) Sprendimo panaikinimo. Pareiškėjai siekė, jog būtų panaikintas sprendimas, kuriuo Kontrolierius ne tik konstatavo pareiškėjų akademinės etikos pažeidimus, bet ir nusprendė informuoti skundą pateikusių mokslininkų grupę, pareiškėjus, ISM Vadybos ir ekonomikos universitetą, Kauno technologijos universitetą, šio universiteto steigėją, Švietimo ir mokslo ministeriją apie nustatytus pareiškėjų akademinės etikos pažeidimus. Minėtas Kontrolieriaus sprendimas paskelbtas Tarnybos internetinėje svetainėje. Pirmosios instancijos teismas, remdamasis LVAT nutartimi administracinėje byloje Nr. AS-499-624/2015, nurodė, kad pagal Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies nuostatas Kontrolieriaus priimami sprendimai gali būti konstatuojamojo pobūdžio, rekomendacinio pobūdžio arba sukurti tam tikriems subjektams konkrečias pareigas, todėl sistemiškai aiškinant minėtas normas galima teigti, kad konstatuojamojo ir rekomendacinio pobūdžio Kontrolieriaus sprendimai, nesukeliantys konkrečių teisinių pasekmių pareiškėjams, nėra skundžiami teismui.

LVAT pastebėjo, kad naujausioje LVAT praktikoje, nuosekliai pripažįstama, kad skundo priėmimo stadijoje negalima teigti, jog tokio pobūdžio Kontrolieriaus sprendimai, t. y. kai konstatuojami akademinės etikos pažeidimai ir apie tai informuojami suinteresuoti asmenys, akivaizdžiai nesukelia pareiškėjams teisinių pasekmių. Be to, teisėjų kolegija pažymėjo, kad Kontrolieriaus sprendimas yra individualus administracinis aktas, kurio pagrindumas ir teisėtumas gali būti ginčo administraciniame teisme dalykas. LVAT tokiose bylose yra atkreipęs dėmesį į tai, kad Kontrolieriaus sprendimais buvo ne tik konstatuoti pažeidimai, bet ir nuspręsta apie sprendimus informuoti tam tikrus subjektus. LVAT vertinimu, pirmosios instancijos teismas savo nutartyje privalėjo remtis ne pavienne LVAT nutartimi, o atsižvelgti į susiformavusią vėlesnę administracinių teismų praktiką, kurioje tokio pobūdžio Kontrolieriaus sprendimų sukeliamos pasekmės vertintinos tik nagrinėjant bylą iš esmės. Be to, teisėjų kolegija pažymėjo, kad LVAT savo praktikoje yra išaiškinęs, kad kai iš Kontrolieriaus sprendimo turinio matyti, kad jame buvo ne tik konstatuotas akademinės etikos pažeidimas, bet ir nuspręsta apie tai informuoti tam tikrus subjektus, tai gali turėti įtakos pareiškėjo statusui, jo reputacijos vertinimui. Nagrinėjamu atveju yra susidariusi analogiška situacija. Esant tokioms aplinkybėms, pareiškėjams neturėtų būti atimama galimybė kvestionuoti Kontrolieriaus sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą teisminės patikros būdu, o teismas baigiamajame procesiniame dokumente turėtų iš esmės pasisakyti dėl pareiškėjų skunde išdėstytų argumentų.

Pareiškėjų atskirasis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta ir byla perduota nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui.

2018 m. lapkričio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-787-552/2018

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01288-2018-3

Procesinio sprendimo kategorija 53.1

[Prieiga internete](#)